

Áfallasaga kvenna og tengsl við heilsufar

Dr. Edda Björk Þórðardóttir,
lektor við Miðstöð í Lýðheilsuvísindum

Áfallasaga kvenna

Vísindarannsókn Háskóla Íslands

Rannsóknarspurningar:

- Algengi áfalla?
- Tengsl áfalla við heilsu?
- Hvaða þættir (erfða- og umhverfis) tengjast heilsufari í kjölfar áfalla?

Rannsóknarhópur:

Konur á Íslandi 18-69 ára
≈ 32,000 tóku þátt 2018-2019

Ábyrgðarmaður:

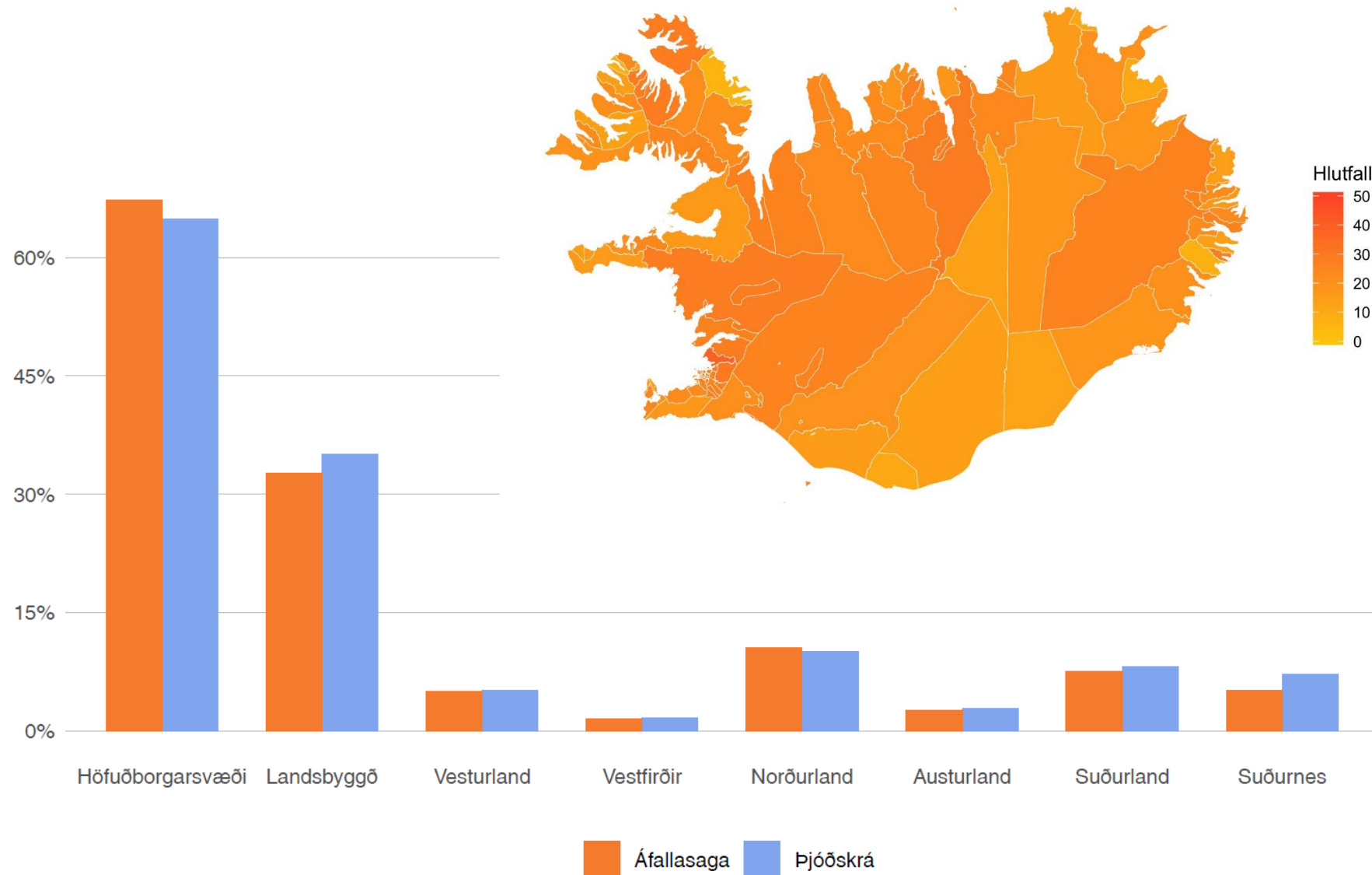
Unnur Anna Valdimarsdóttir, prófessor

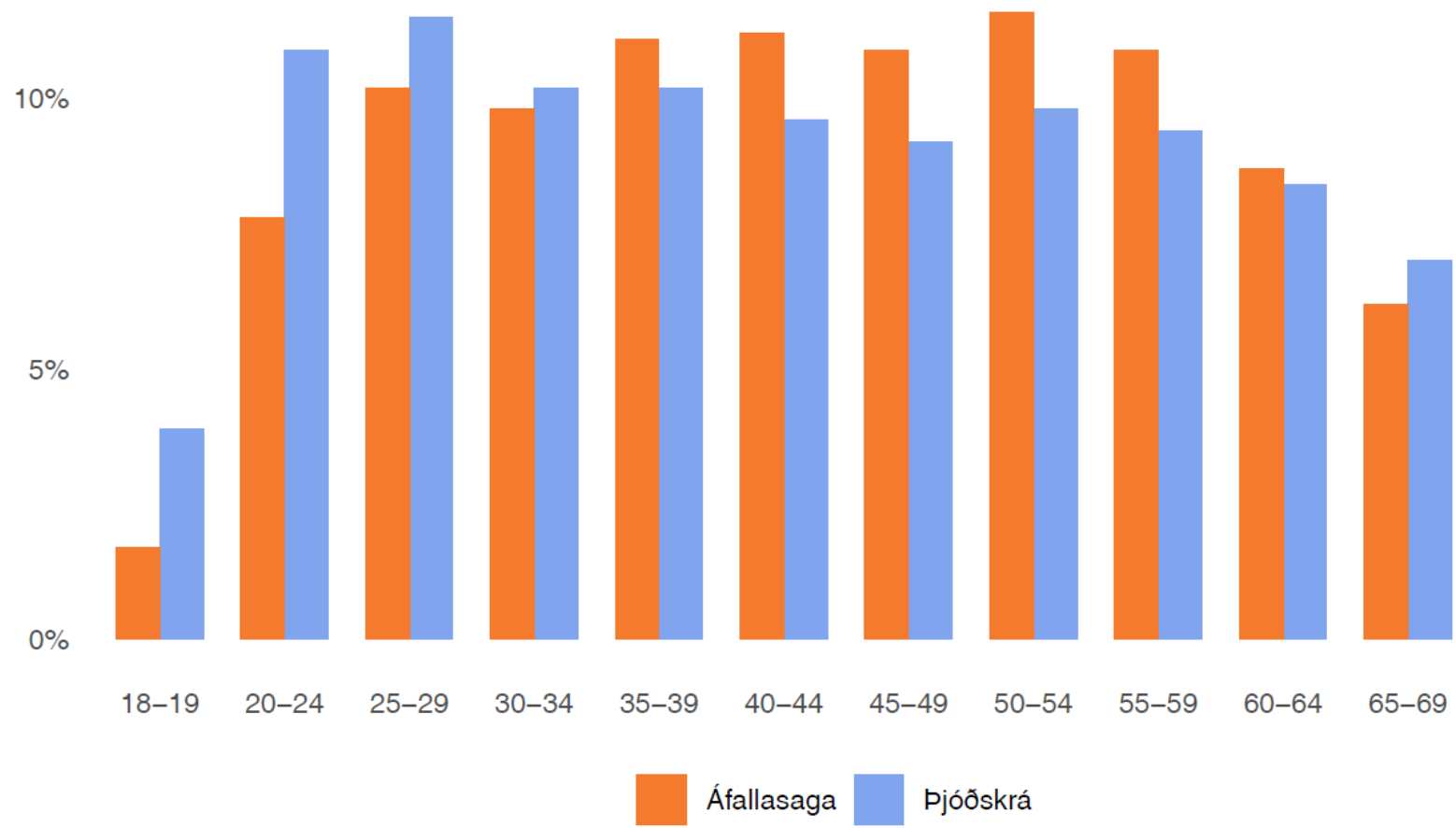
**Rannsóknarhópurinn endurspeglar kvenþjóðina vel
– aldur, búseta, menntun og tekjur**

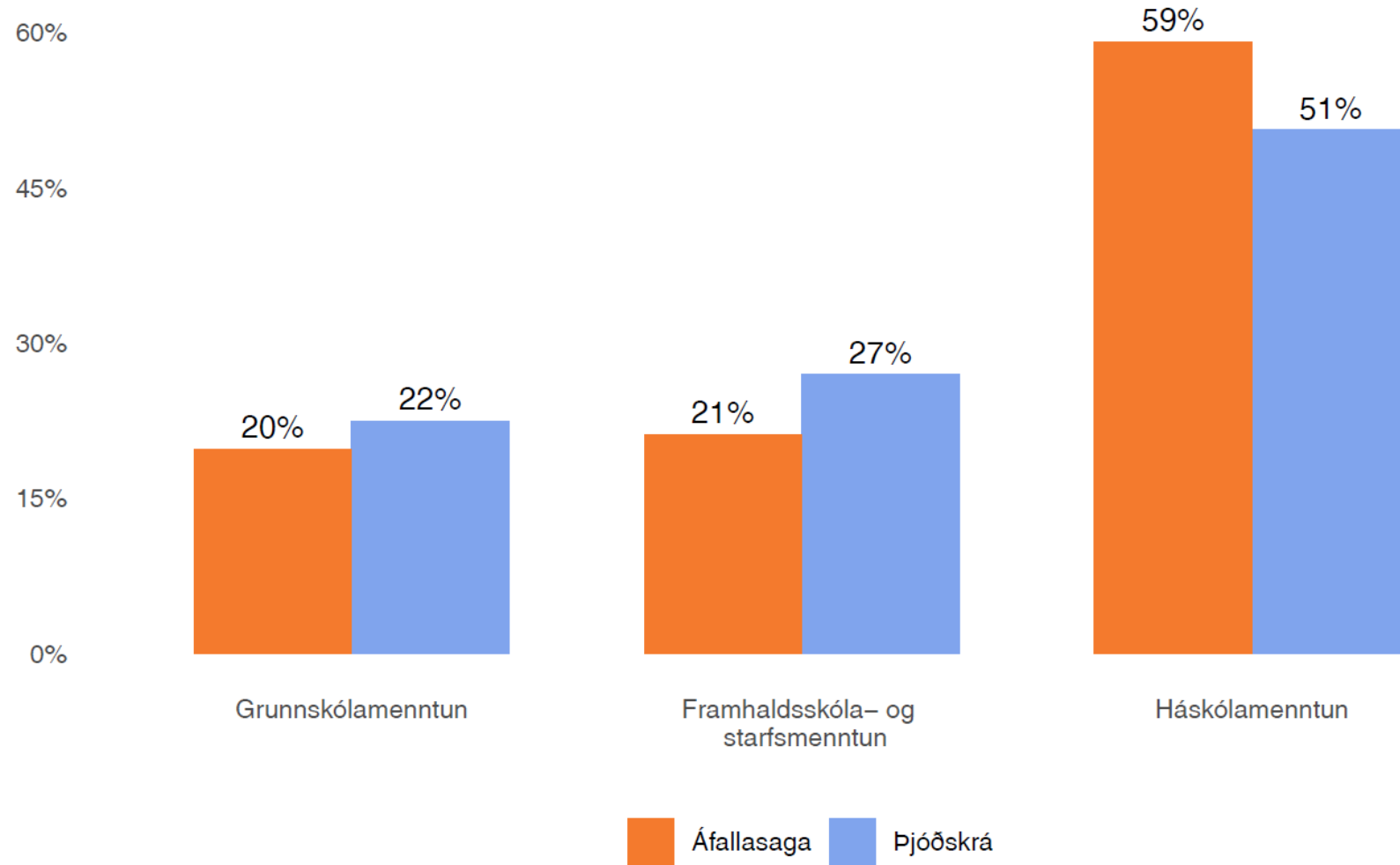
Búseta

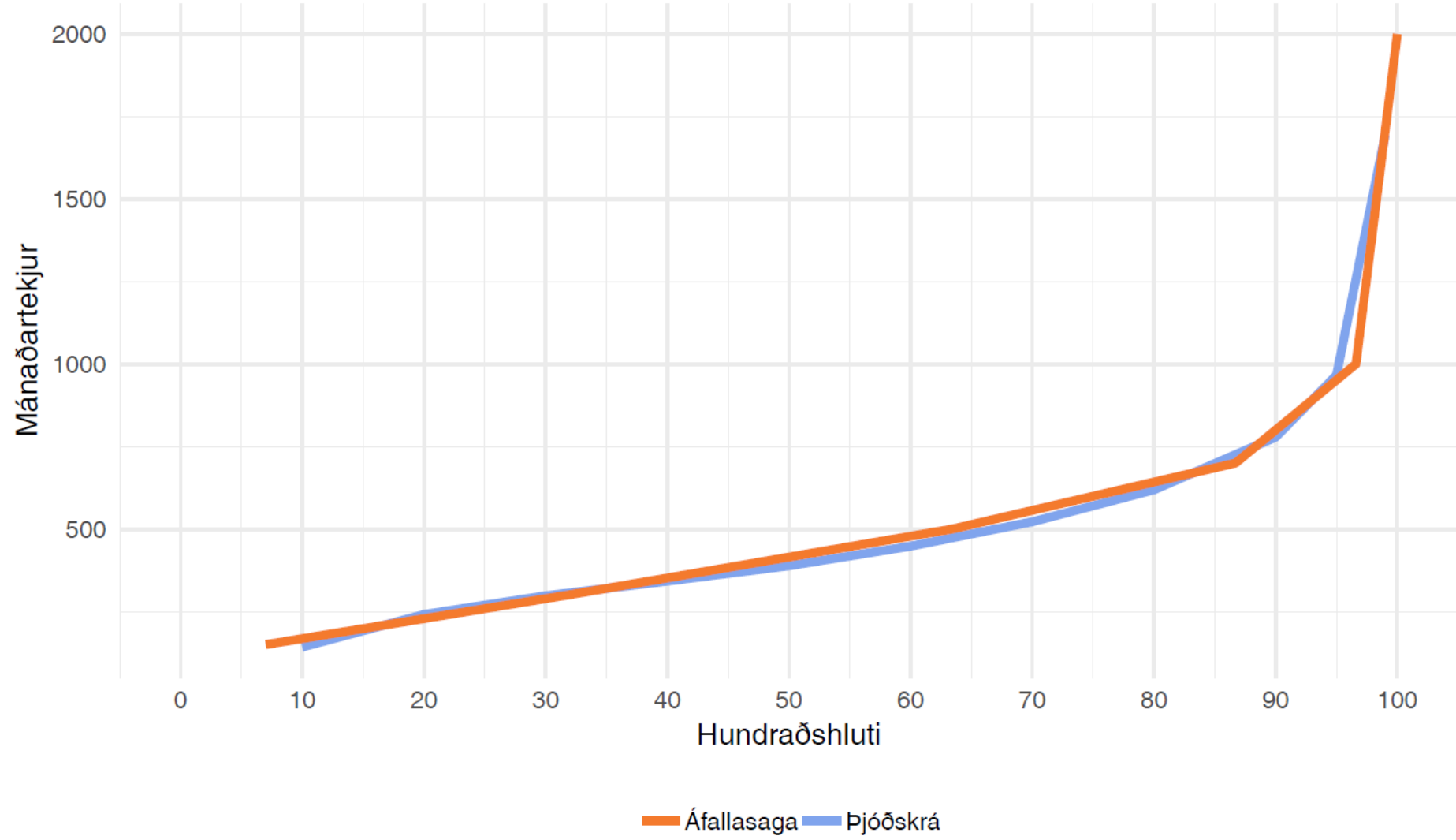
Aldur

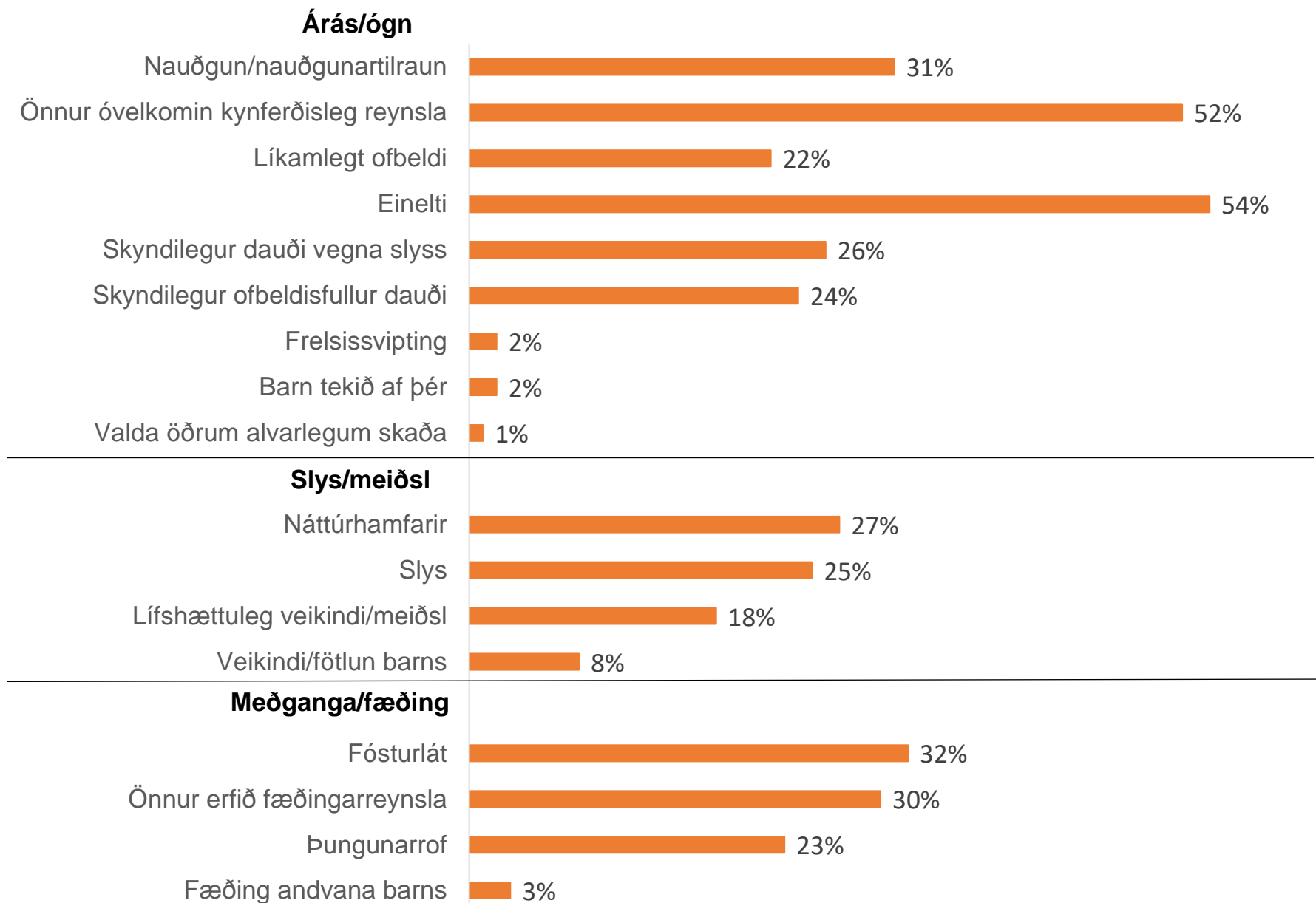
Menntun

Tekjur

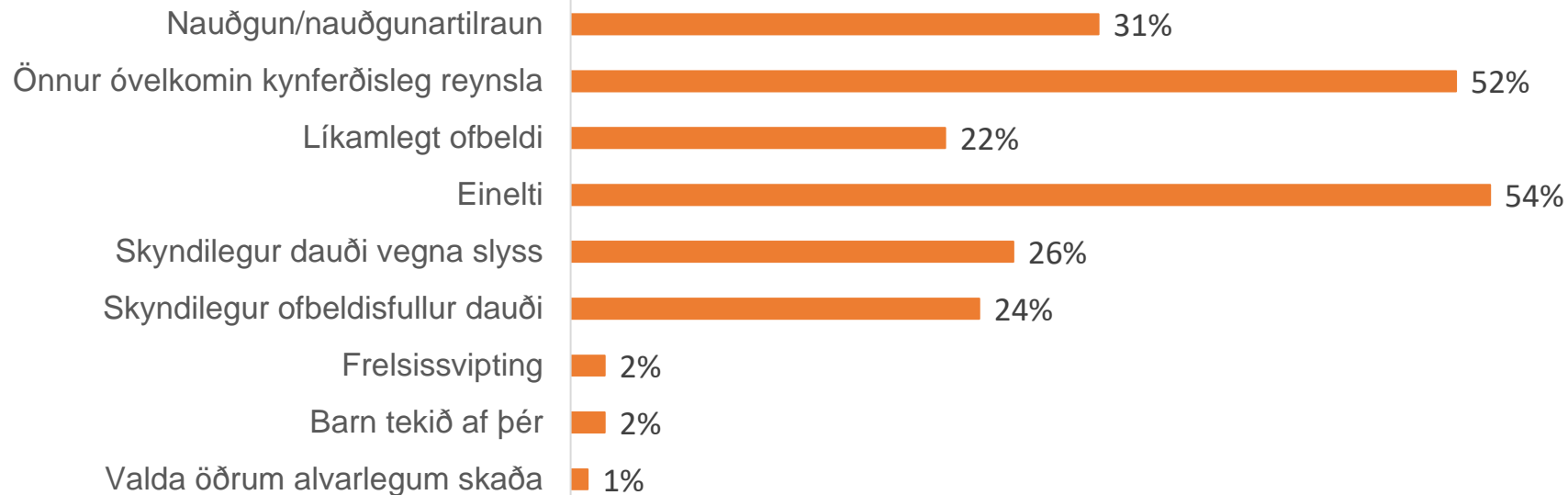
Lífstíðaralgengi áfalla

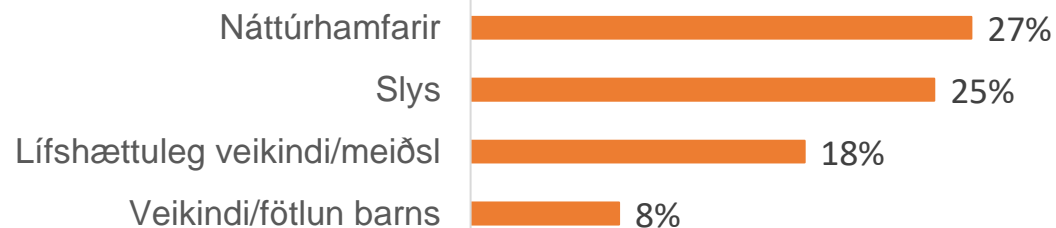
Lífstíðaralgengi áfalla

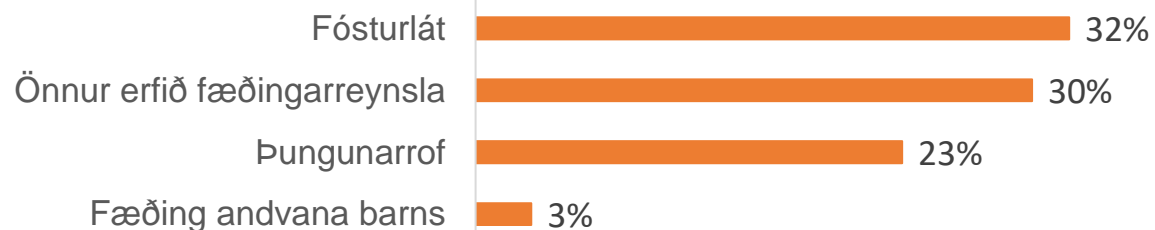
Árás/ógn

Slys/meiðsl

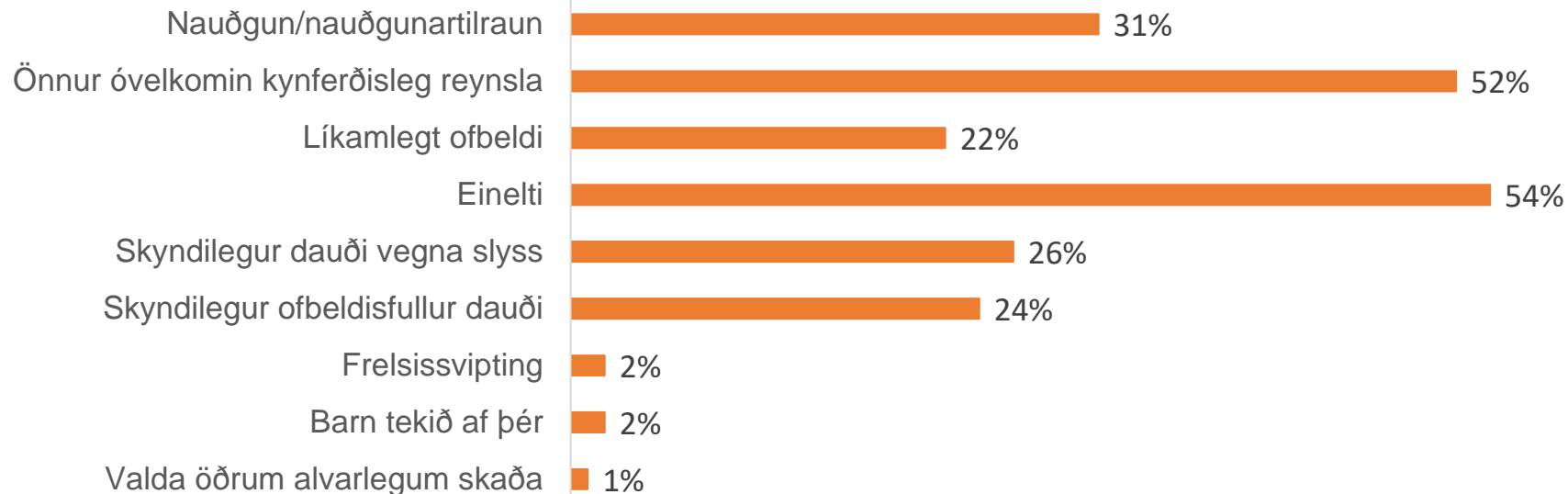
Meðganga/fæðing

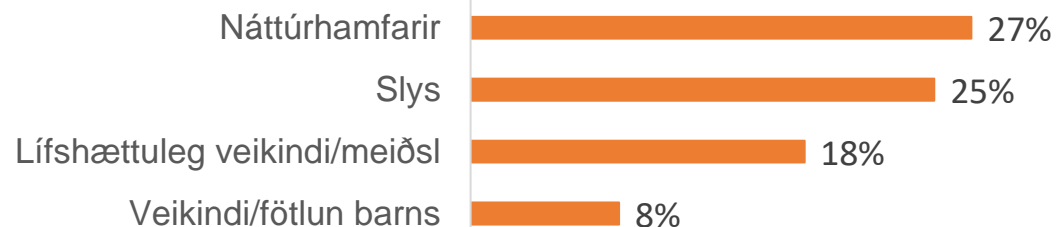
Lífstíðaralgengi áfalla

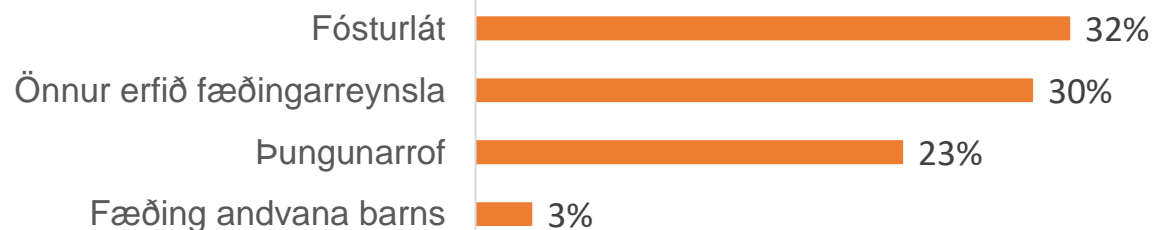
Árás/ógn

Slys/meiðsl

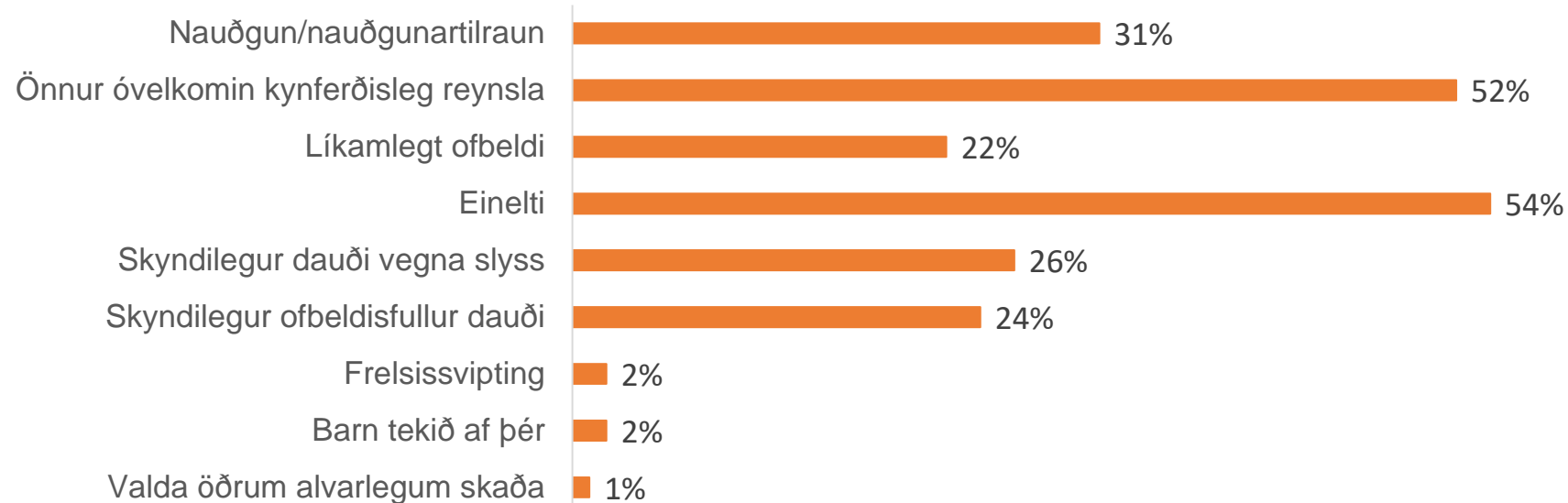
Meðgangafæðing

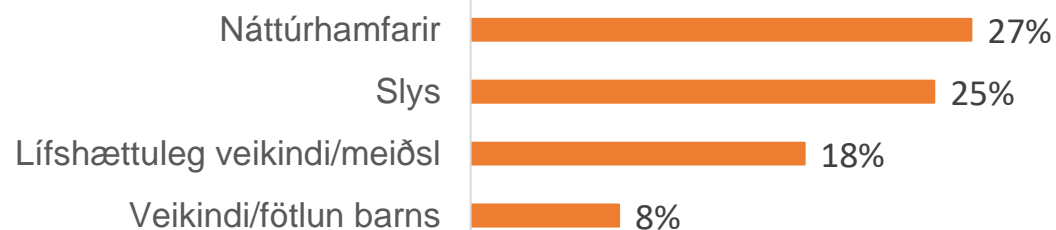
Lífstíðaralgengi áfalla

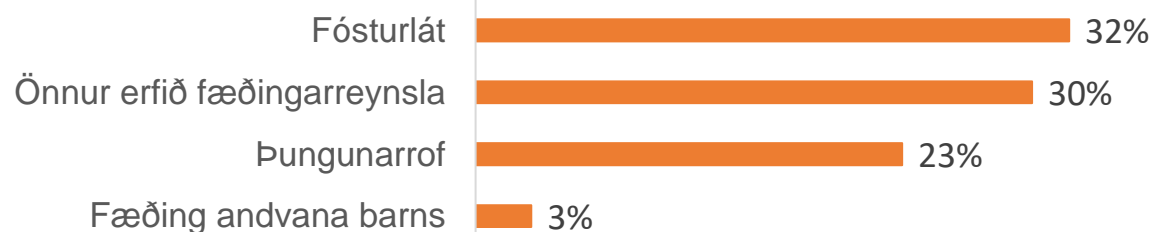
Árás/ógn

Slys/meiðsl

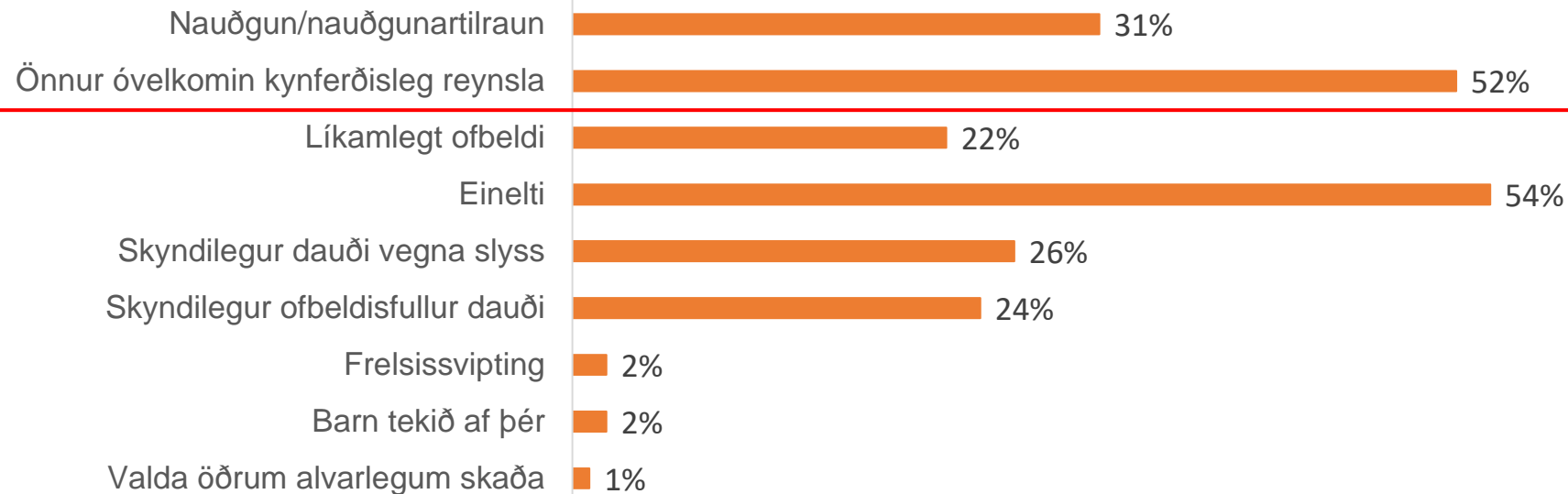
Meðganga/fæðing

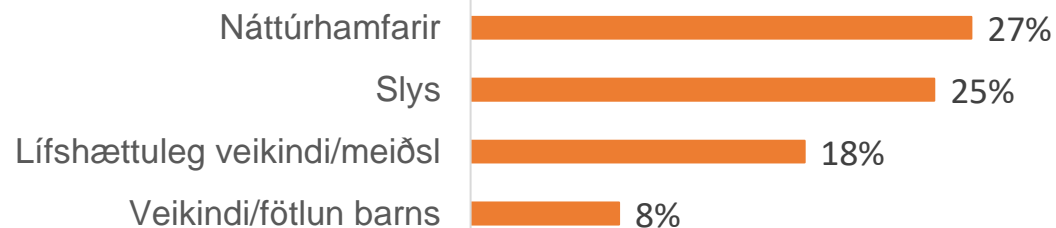
Lífstíðaralgengi áfalla

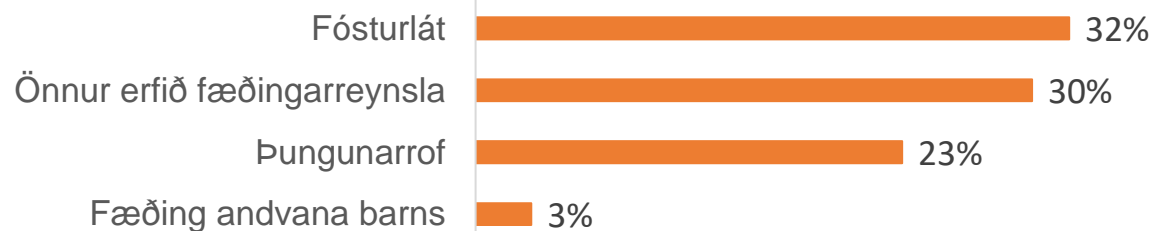
Árás/ógn

Slys/meiðsl

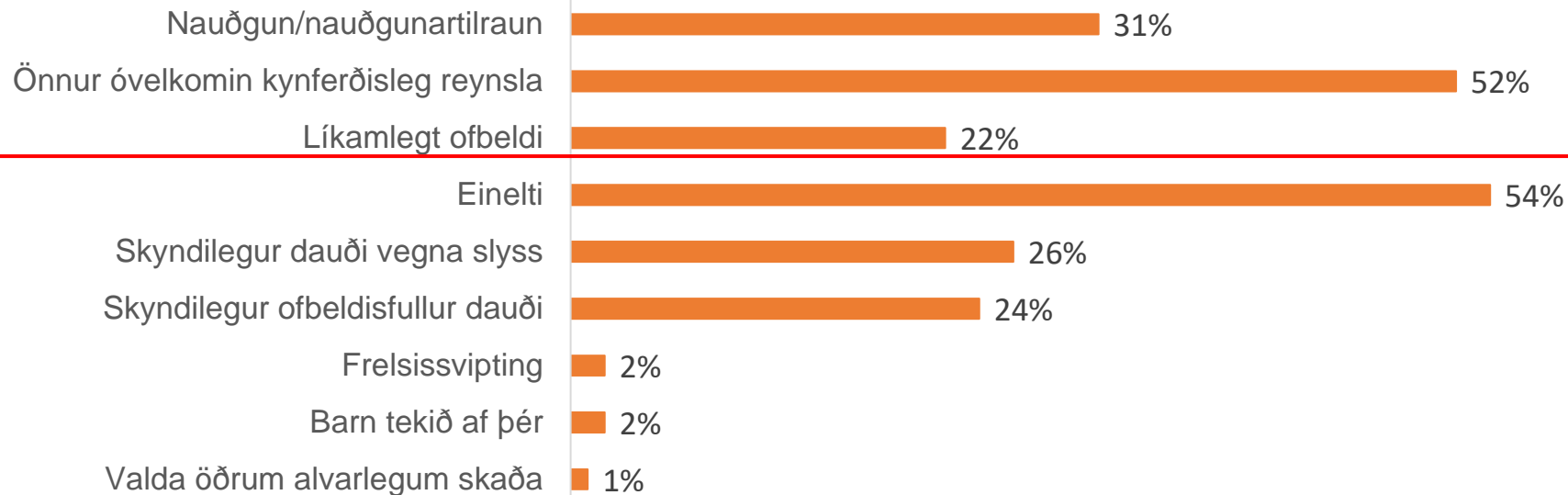
Meðganga/fæðing

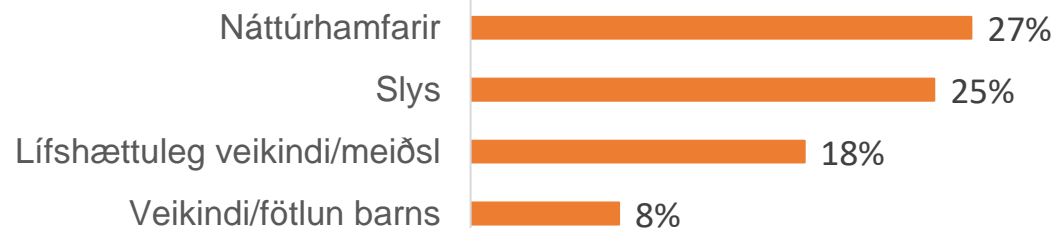
Lífstíðaralgengi áfalla

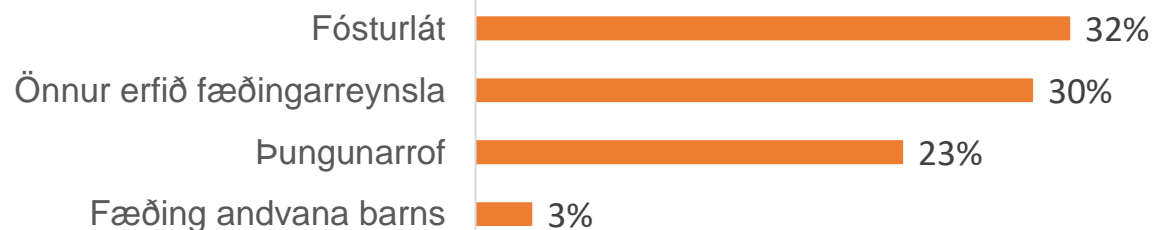
Árás/ógn

Slys/meiðsl

Meðganga/fæðing

Áfallastreituröskun

Lykileinkenni:

- Endurupplifun áfallsins
- Flótti frá hugsunum/aðstæðum áfallsins
- Ofurárvekni
- Breytingar á skapi og/eða vitsmunum
- Svefnvandamál

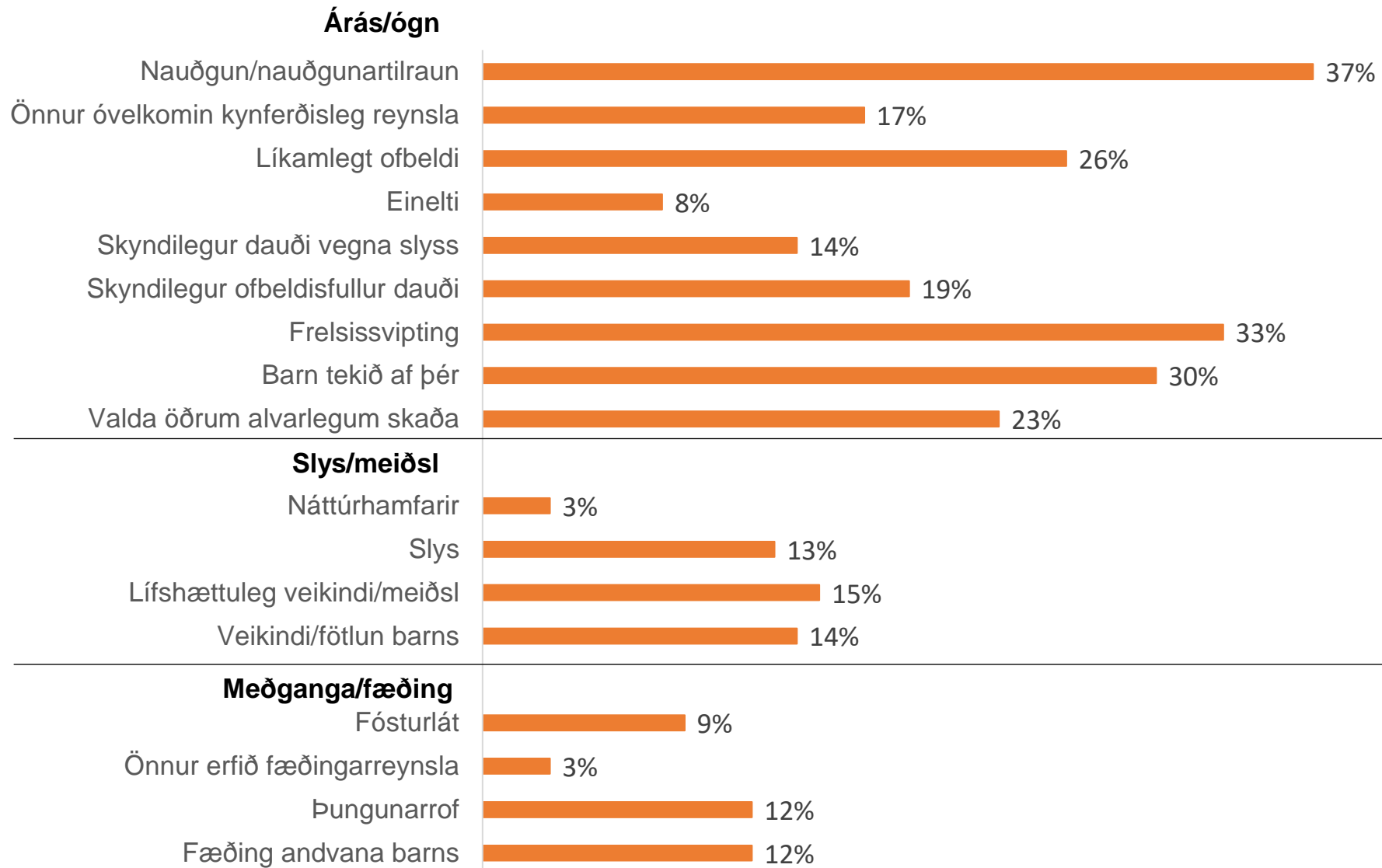
-Einkenni viðvarandi án meðferðar

Algengi í fyrri rannsóknum 8-12%

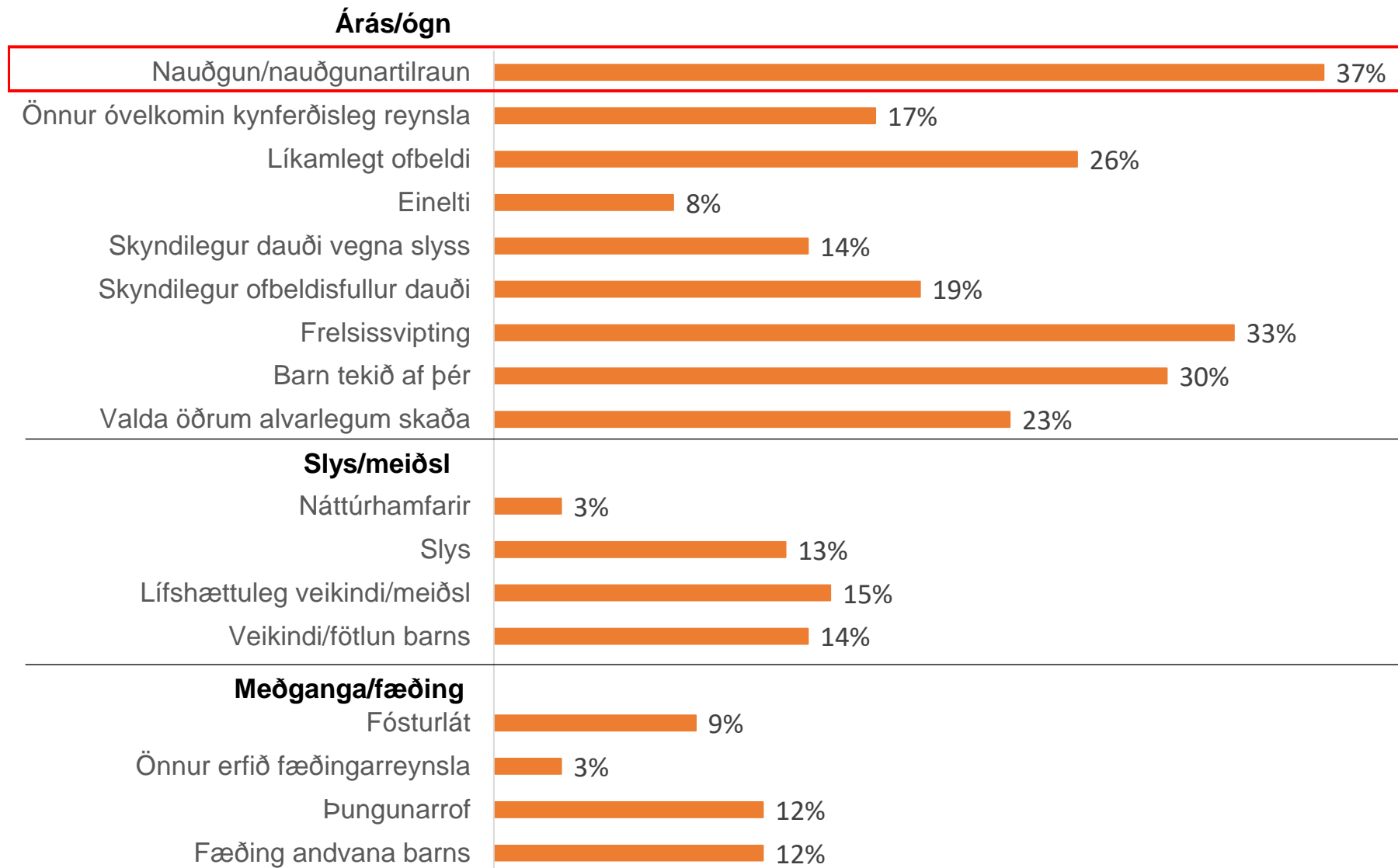
Algengi í Áfallasögu kvenna: 15%

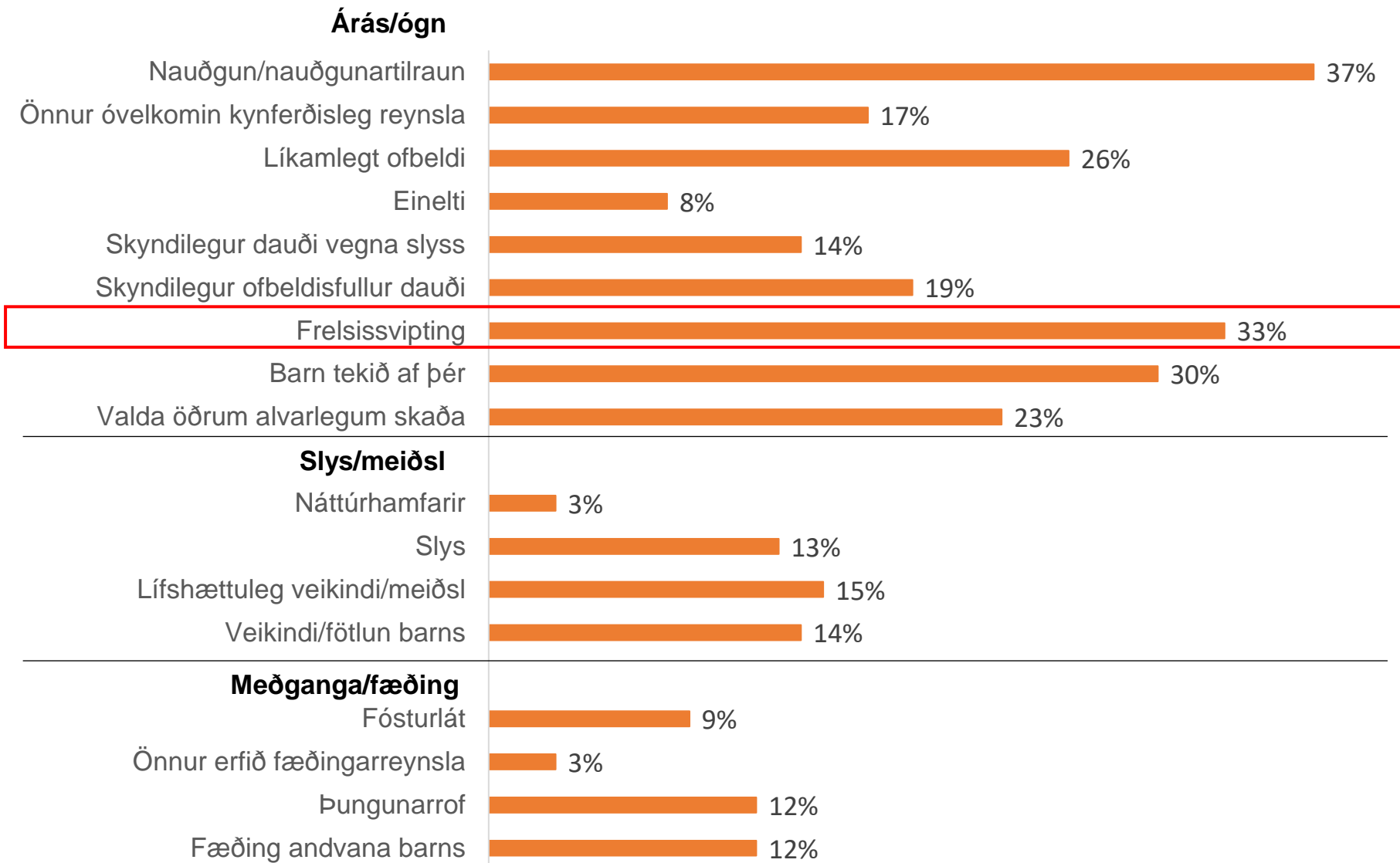
Algengi áfallastreituröskunar eftir tegund áfalls

Algengi áfallastreituröskunar eftir tegund áfalls

Algengi áfallastreituröskunar eftir tegund áfalls

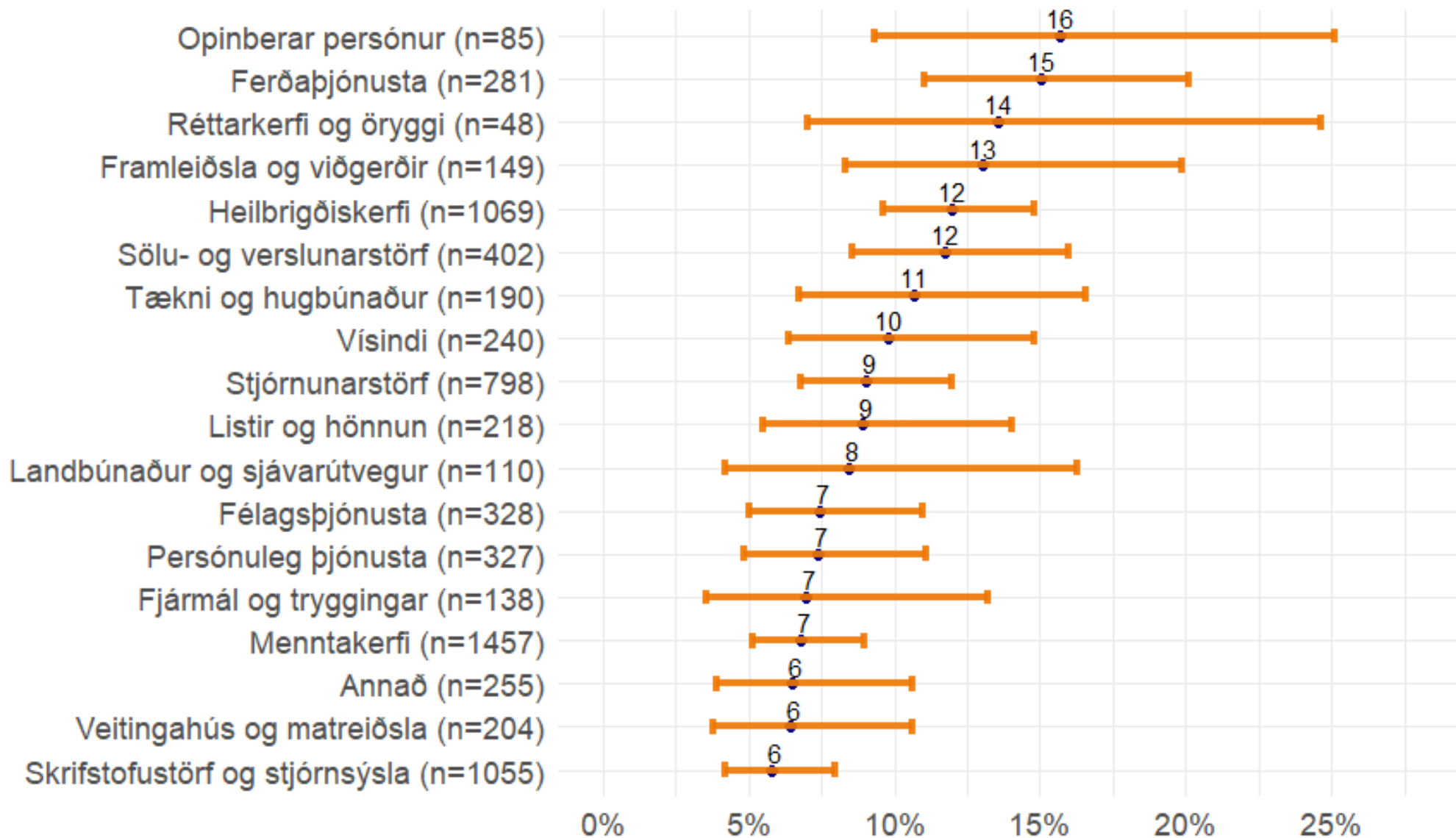
Kynferðisleg áreitni og ofbeldi á vinnustöðum

Doktorsverkefni Svövu D. Jónsdóttur við MLV

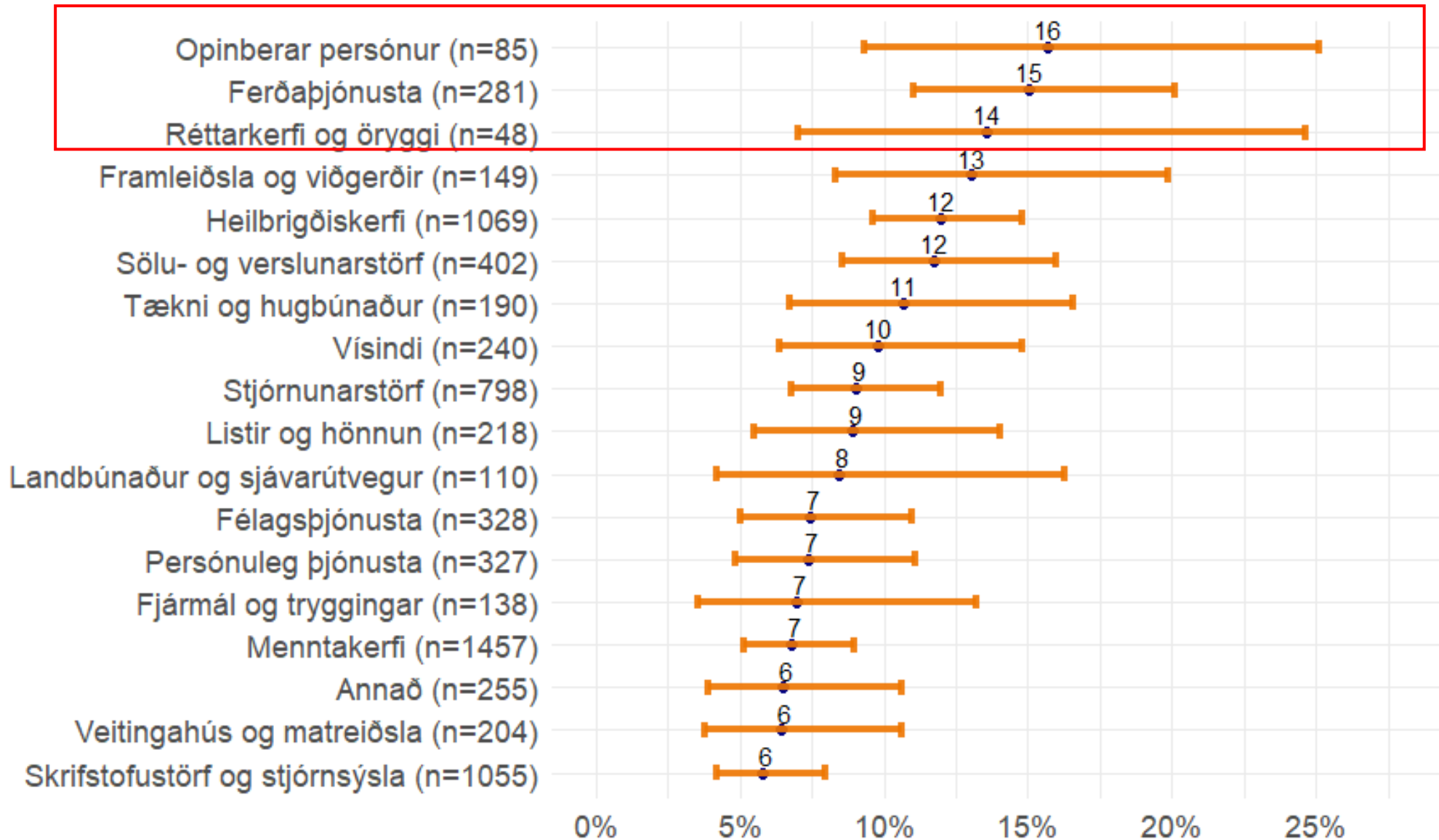
- **34%** kvenna orðið fyrir kynferðislegu áreitni eða ofbeldi á vinnustað
- **8%** á núverandi vinnustað

Algengi kynferðislegrar áreitni/ofbeldis á núverandi vinnustað eftir starfsstétt

Algengi kynferðislegrar áreitni/ofbeldis á núverandi vinnustað eftir starfsstétt

Kynferðisleg áreitni og ofbeldi á núverandi vinnustað

	Já	Áhættuhlutfall
Aldur		
60-69	113 (4%)	1·0 (Viðmið)
45-59	364 (7%)	1·6
30-44	399 (9%)	2·1
18-29	302 (10%)	2·4
Vinnustundir á viku		
<20 klst.	83 (8%)	1·0 (Viðmið)
20-39 klst.	311 (7%)	1·1
40-59 klst.	584 (9%)	1·4
60-79 klst.	67 (13%)	2·0
>80 klst.	16 (11%)	1·7

Kynferðisleg áreitni og ofbeldi á núverandi vinnustað

	Já	Áhættuhlutfall
Aldur		
60-69	113 (4%)	1·0 (Viðmið)
45-59	364 (7%)	1·6
30-44	399 (9%)	2·1
18-29	302 (10%)	2·4
Vinnustundir á viku		
<20 klst.	83 (8%)	1·0 (Viðmið)
20-39 klst.	311 (7%)	1·1
40-59 klst.	584 (9%)	1·4
60-79 klst.	67 (13%)	2·0
>80 klst.	16 (11%)	1·7

Kynferðisleg áreitni og ofbeldi á núverandi vinnustað

	Já	Áhættuhlutfall
Aldur		
60-69	113 (4%)	1·0 (Viðmið)
45-59	364 (7%)	1·6
30-44	399 (9%)	2·1
18-29	302 (10%)	2·4
Vinnustundir á viku		
<20 klst.	83 (8%)	1·0 (Viðmið)
20-39 klst.	311 (7%)	1·1
40-59 klst.	584 (9%)	1·4
60-79 klst.	67 (13%)	2·0
>80 klst.	16 (11%)	1·7

Kynferðisleg áreitni og ofbeldi á núverandi vinnustað

	Já	Áhættuhlutfall
Vinnutími		
Dagvinna	563 (7%)	1·0 (Viðmið)
Vaktavinna	275 (18%)	2·3
Óreglulegur vinnutími	166 (10%)	1·4
Veikindaleyfi ^a		
Aldrei	911 (7%)	1·0 (Viðmið)
Einu sinni	184 (9%)	1·3
2-5 sinnum	41 (11%)	1·5
> 5 sinnum	22 (7%)	1·1

^aFrá vinnu í 15 daga samfelld eða lengur sl. 12 mánuði.

Kynferðisleg áreitni og ofbeldi á núverandi vinnustað

	Já	Áhættuhlutfall
Vinnutími		
Dagvinna	563 (7%)	1·0 (Viðmið)
Vaktavinna	275 (18%)	2·3
Óreglulegur vinnutími	166 (10%)	1·4
Veikindaleyfi ^a		
Aldrei	911 (7%)	1·0 (Viðmið)
Einu sinni	184 (9%)	1·3
2-5 sinnum	41 (11%)	1·5
> 5 sinnum	22 (7%)	1·1

^aFrá vinnu í 15 daga samfelld eða lengur sl. 12 mánuði.

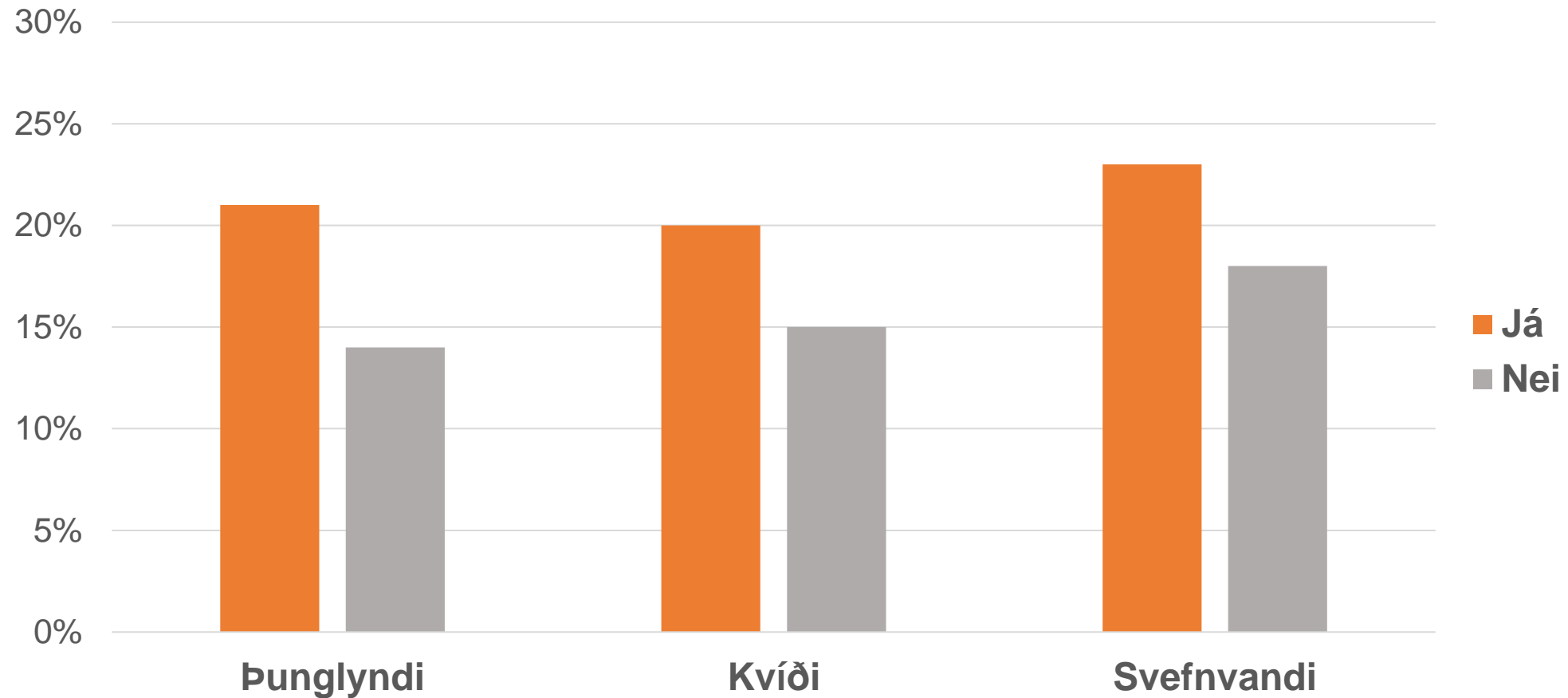
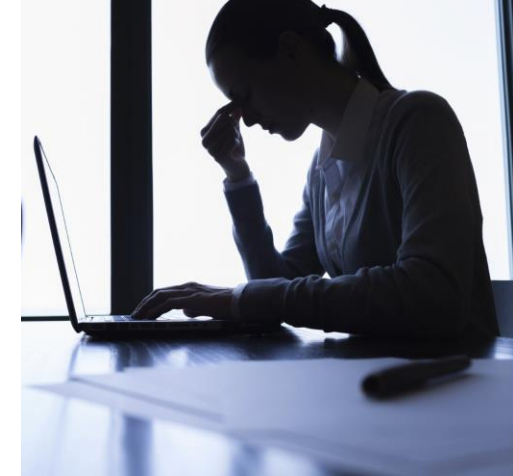
Kynferðisleg áreitni og ofbeldi á núverandi vinnustað

	Já	Áhættuhlutfall
Vinnutími		
Dagvinna	563 (7%)	1·0 (Viðmið)
Vaktavinna	275 (18%)	2·3
Óreglulegur vinnutími	166 (10%)	1·4
Veikindaleyfi ^a		
Aldrei	911 (7%)	1·0 (Viðmið)
Einu sinni	184 (9%)	1·3
2-5 sinnum	41 (11%)	1·5
> 5 sinnum	22 (7%)	1·1

^aFrá vinnu í 15 daga samfelld eða lengur sl. 12 mánuði.

Tengsl kynferðislegrar áreitni og ofbeldis á núverandi vinnustað og líðan

UNIVERSITY OF ICELAND

deCODE genetics

European Research Council
Established by the European Commission

rannís

JAFNRÉTTISSJÓÐUR
ÍSLANDS

Takk fyrir

Atvinnugeirar	N=7557	Description
Menntakerfi	1457	Kennari (þ.m.t. tónlistakennari), þroskaþjálfari, stuðningsstörf, leiðbeinandi, uppeldisfræði, skólaliði, upplýsingafræðingur, bókavörður, starfsmaður á safni/bókasafni, skólaskrifstofa, náms-/starfsráðgjöf, fræðsla, menntunar- og þjálfunarstörf.
Heilbrigðiskerfi	1069	Læknar, tannlæknar, læknanemar, störf á heilbrigðisstofnunum eða tengt heilbrigðiskerfi þ.m.t. í apótekum, heilsugæslum, aðhlyning, umönnun, aðstoðarkona/stuðningur innan heilbrigðiskerfis, iðjuþjálfari, sjúkraþjálfari, sálfræðingur, geislafræðingur, fótaaðgerðarfræðingur, heilbrigðisritari, sjúkraflutningar.
Skrifstofustörf og stjórnarsýsla	1055	Bókari, ritari, aðstoð við rekstur/framleiðslu/stjórnun/gæðastjórnun, bakvinnsla, birgðir, innkaup, deildarstjóri, eftirlit, þjónustufulltrúi, gæði, hópstjóri, innheimta, launafulltrúi, móttaka og símaavarsla, pósthjónusta.
Stjórnunarstörf	798	(Aðstoðar) forstjóri, framkvæmdarstjóri, fjármálasjóri, kynningastjóri, rekstrarstjóri, sviðsstjóri, viðskiptastjóri, skrifstofustjóri, forstöðukona, vinna við mannauðsmál, verkefnastjóri, atvinnurekandi
Sölu- og verslunarstörf	402	(Aðstoðar) verslunarstjóri, afgreiðsla, auglýsingasala, áfylling, bílasala, deildarstjóri í verslun, fasteignasali, innkaup, innflutningur, ráðgjafi, verslunarrekstur, símasala, sölu- og markaðsstjóri, þjónusta í verslun, vaktstjóri.
Félagsþjónusta	328	Atferlisþjálfari, atferlisráðgjafi, deildarstjóri, félagsliði, liðveisla, félagsráðgjafi, fjölskylduráðgjöf, meðferðaráðgjöf, uppeldisráðgjöf, forvarnir, þjónusta við fatlaða, réttindagæsla, barnavernd, stuðningsfulltúi, umönnun, prestur, djákni.
Ferðaþjónusta	281	Ferðaþjónusta, hótél, gistihús, strætó, bílstjóri, leiðsögn, farþegaafgreiðsla/þjónusta, ferðamál, ferðaráðgjöf/skipulagning, ferðafræði, móttaka, sala, flugmaður, flugfreyja, flugliði, flugumferðarstjóri, flugvallarstjóri.
Persónuleg þjónusta	327	Háriðn, snyrting, rafiðn, málari, kjötiðn, járnsmíði, húsasmíði, innréttingasmíði, rafeindavirkjun, gullsmíði, kjólasaumur, klæðskeri, aðstoð, þjónusta, fristundir, félagsmiðstöðvar, aupair, baðvörður, dagforeldri, dýrasnyrtir, jógakennari, förðun, markþjálfari, nuddari, tanningar, ökukennari, einkaþjálfari, heimilishjálpari, húsvarsla, ræsting.
Annað	255	Ráðgjöf, sérfræðingur, sérhæfður starfsmaður, sérmenntun, sjálfstæður fræðimaður, verktaki, umsjón, móttaka, afgreiðsla, aðstoðarkona, hópstjóri, flokkstjóri.

Atvinnugeirar	N=7557	Description
Vísindi	240	Prófessor, háskólakennari, nýdoktor, doktorsnemi, fræðimaður, rannsóknir, vísindakona, rannsóknarstörf, vinna á rannsóknarstofu, rannsóknir, dýralæknir, bókmennta-, efna-, eðlis-, fjölskyldu-, fornleifa-, hag-, íþróttá-, heilsu-, jarð-, land-, list-, líf-, stærð-, töl-, sagnfræðingur, o.s.frv.,
Listir og hönnun	218	Ritstjórn, fatahönnun, grafísk hönnun, blómaskreytir, danskennari, fjölmiðlafulltrúi, framleiðsla/dagskrágerð, handritshöfundur, rithöfundur, handverk, myndlist, listrænn stjórnandi, ljósmyndari, lýsing, textasmiður, túlkur, þýðandi, upplýsingamiðlun, tæknimaður, útstillingar.
Framleiðsla og viðgerðir	146	Verkstæði, viðgerðir, viðhald, framleiðsla, bílstjóri, pökkun, lager, mælingar, sendill, verksmiðja, verkakona, vélar, stóriðjugreinar, verkstjóri, þvottur/hreinsun.
Veitingahús og matreiðsla	204	Eldhús, mótuneyti, bakstur, kaffiþjónn, barþjónn, matráður, framreiðsla, kokkur, vaktstjóri, veitingarekstur.
Tækni og hugbúnaður	190	Innanhússarkitekt, landslagsarkitekt, byggingafræðingur, verkfræðingur, tæknifræðingur, tækniteiknari, vinna í tölvudeild, vinna við gagnagrunna, vinna við hugbúnað, kerfisfræðingur, grafísk miðlun, upplýsingatækni, vefhönnuður, vefumsjón, tölvuleikir, tæknistörf.
Fjármál og tryggingar	138	Fjármálafyrirtæki, banki, tryggingar, verðbréf, fjármála auglýsinga eða markaðsmál, endurskoðun, fjárfestir, viðburðastjóri.
Landbúnaður og sjávarútvegur	110	Bóndi, blómaræktun, bústýra, landvörður, garðyrkjubóndi, garðyrkjufraedingur, garðyrkjustjóri, hestakona, ráðunautur, starfsmaður í tinslu/gróðurstöð, fiskvinnsla, fisktæknir, gæðastjóri, ráðgjafi, stýrimaður, sölustjóri, útgerð, verkstjóri í landbúnaði/sjávarútvegi.
Opinberar persónur	85	Leikari, dansari, kvikmyndataka, kvikmyndagerð, kvikmyndaframleiðsla, leikstjórn, skemmtikraftur, sminka, tónskáld, tónlistarkona, söngkona, kórstjóri, íþróttakona, fréttakona, dagskrágerð, blaðamaður, ráðherra, þingmaður, sveitarstjórn, sendiherra, kjörinn fulltrúi, diplómat, borgarfulltrúi, bæjarfulltrúi, formaður stéttarfélags, formaður hagsmunasamtaka, formaður mannréttindasamtaka.
Réttarkerfi og öryggi	48	Flugöryggi, flugvernd, hafnarvörður, neyðarvörður, næturvörður, öryggisvörður, vopnaleit, slökkvilið, löggæsla, dómari, lögfræðingur, störf á lögmannsstofu, löglærðar, aðstoðarkona í löggæslu/öryggi, fangavörður, öryggisvistun.
NA	206	